

12.02.2020

Ärende/16

§ 40

Den av ledamoten Seija Muurinen väckta motionen om hantering av helheten med social- och hälsovårdstjänster

HEL 2019-009564 T 00 00 03

Beslut

Stadsfullmäktige betraktade motionen som slutbehandlad.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Marja-Liisa Rautanen, stadssekreterare, telefon: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Bilagor

- 1 Valtuutettu Seija Muurisen aloite
- 2 Lausunto 22.10.2019, HUS

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutsförslag

Beslutet stämmer överens med förslaget.

Föredragandens motiveringar

Ledamoten Seija Muurinen och 17 andra undertecknare föreslår i sin motion att möjligheterna att vid stadskansliet inrätta en uppgift för bedömning, samordning, reformering och styrning av helheten med social- och hälsovårdstjänster ska utredas.

Stadsstyrelsen anser att det i motionen angivna integrationsbehovet har identifierats i vid utsträckning, och integrationsfrämjande åtgärder har redan vidtagits. Integrationsledarskapet kan inte separeras från organisationens övriga ledarskap. I den ekonomiska styrningen och främjandet av integrationen deltar stadens ledning (borgmästaren, biträdande borgmästaren, kanslichefen), finansledningen och ledningen för social- och hälsovårdssektorn. Styrningen och främjandet genomförs i tätt samarbete med ledningen för Helsingfors och Nylands sjukvårdstrikt (HNS).

Integrationen av social- och hälsovårdstjänsterna och stärkandet av basnivån är centrala åtgärder som vidtas i syfte att nå målen för den

aktuella social- och hälsovårdsreformen, såsom trygghet av tillräckliga och högkvalitativa tjänster vid rätt tidpunkt för klienterna och patienterna. Frågan är tätt förknippad också med ägarstyrningen av den specialiserade sjukvården.

Stadsstyrelsen anser att man ska sträva att effektivisera och reformera de samarbetsformer som i nuläget tillämpas med Samkommunen HNS i det befintliga systemet eller i samband med en eventuell särlösning för Nyland (Helsingfors). Målet är att på ett flexibelt sätt sammanjämka helheten med de social- och hälsovårdstjänster som Helsingfors stad finansierar och använder tjänsterna och budgetanslagen på ett ännu ändamålsenligare sätt.

Helsingfors stad har organiseringsansvar över alla offentliga social- och hälsovårdstjänster för sina invånare. Inom den specialiserade sjukvården förverkligas detta genom att staden är en lagstadgad medlem i ett sjukvårdsdistrikt. Organiseringsansvaret över den specialiserade sjukvården har i praktiken fördelats mellan staden och HNS utgående från att staden har det primära organiseringsansvaret.

Stadsdirektörerna i huvudstadsregionen har behandlat förbättringen av HNS ägarstyrning och fastställt mål för ägarstyrningen.

Syftet med effektiviseringen av samarbetet mellan medlemskommunerna och HNS är

- att förbättra dialogen mellan HNS och medlemskommunerna
- att öka samarbetet och informationsförmedlingen mellan HNS och medlemskommunerna
- att förbättra beaktandet av medlemskommunernas synpunkter redan i ärendenas beredningsfas
- att stärka kommunernas roll i planeringen och uppföljningen av ärenden med avsevärd strategisk betydelse (såsom strategiska mål och betydande utvecklingsprojekt)
- att bilda forum, i vilka det är möjligt att ta ställning till ärenden på kommunernas vägnar
- att säkerställa att såväl det funktionella som det ekonomiska perspektivet beaktas i beredningen av ärenden med avsevärd strategisk betydelse
- att förtydliga och systematisera HNS och medlemskommunernas forum mellan ledningen och tjänsteinnehavarna.

År 2019 har växelverkan mellan social- och hälsovårdssektorn och stadskansliet effektiviserats bland annat inom budgetstyrningen. Finansledningens tidigare Hustra-möte har utvidgats till en samarbetsgrupp på strategisk nivå (HUS Strato). Till samarbetsgruppen hör eko-

12.02.2020

Ärende/16

nomiledningen för kommunerna inom HNS och ekonomiledningen för HNS samt kommunernas och HNS ledning för social- och hälsovården i syfte att öka sektorns sakkännedom.

Samarbetsgruppen på strategisk nivå behandlar strategiska frågor som gäller verksamhet och ekonomi, såsom

- strategiska riktlinjer på längre sikt med hänsyn till regionala synpunkter om bl.a. servicebehovet, vårdkedjorna och budgetramen
- den strategiska organiseringsplanen på HNS nivå och sammanjämkning av planen med de ekonomiska aspekterna
- planering och uppföljning av strategiska mål och avsevärda utvecklingsprojekt
- uppföljning av verksamhet och ekonomi
- sammanjämkning av budgetramarna för den specialiserade sjukvården på HNS eller medlemskommunernas nivå eller på regional nivå.

Social- och hälsovårdsnämnden och HNS har gett utlåtande i ärendet. Stadsstyrelsens svar stämmer överens med utlåtandena.

Enligt 30 kap. 11 § 2 mom. i förvaltningsstadgan ska stadsstyrelsen förelägga fullmäktige en motion som undertecknats av minst 15 ledamöter.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Marja-Liisa Rautanen, stadssekreterare, telefon: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Bilagor

- 1 Valtuutettu Seija Muurisen aloite
- 2 Lausunto 22.10.2019, HUS

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutshistoria

Kaupunginhallitus 27.01.2020 § 53

HEL 2019-009564 T 00 00 03

Päätös

12.02.2020

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginhallitus katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Sosiaali- ja terveyslautakunta 03.12.2019 § 291

HEL 2019-009564 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon valtuutettu Seija Muurisen ja 17 muun valtuutetun valtuustoaloitteesta koskien HUSin ja kaupungin kustantaman sosiaali- ja terveyspalvelujen kokonaisuuden hallintaa:

"Sosiaali- ja terveyspalvelujen integraatio ja perustason vahvistaminen ovat vireillä olevan sote-uudistuksen keskeisiä keinoja uudistuksen tavoitteiden, kuten asiakkaiden ja potilaiden riittävien, laadukkaiden ja oikea-aikaisten palvelujen turvaaminen, saavuttamiseksi. Asia liittyy olennaisesti myös erikoissairaanhoidon omistajaohjaukseen.

Helsingin kaupungilla on asukkaidensa kaikkien julkisten sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämistä vastuu. Erikoissairaanhoidon osalta tämä toteutuu kaupungin lakisääteisellä sairaanhoitopiirin (Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin HUSin) jäsenyydellä. Erikoissairaanhoidon järjestämistä vastuu on käytännössä jaettu kaupungin ja HUSin kesken niin, että ensisijainen järjestämistä vastuu on Helsingin kaupungilla.

Kaupungin talousarvioprosessissa helsinkiläisten erikoissairaanhoidosta HUSissa syntyviä kustannuksia varten varattu määräraha on oma talousarviokohtansa, josta päätetään vuosittain kaupungin talousarviossa.

HUS kohdentaa määrärahat toimialoittain väestön arvioidun palvelutarpeen mukaisesti HUSin valtuuston hyväksymässä talousarviossa. Esitykset valtuustolle esittelee HUSin virkamiesjohto. HUS laskuttaa jäsenkuntiaan toteutuneen palvelujen käytön suhteessa, minkä vuoksi kuntalaskutus voi ylittää kaupungin omassa budjetissaan varaaman määrärahan.

Kuntayhtymän perussopimus luo pohjan HUSin ohjaukselle. Toimintaa ja sen tavoitteita kuvataan HYKS-alueen järjestämissuunnitelmassa. Palvelujen käytön ja talousarvion toteumaa seurataan säännöllisesti muun muassa Helsingin ja HUSin välisissä kuntatapaamisissa.

Potilasohjauksesta on sovittu HUSin kanssa sekä päivystyksen että kiireettömien läheteiden osalta. Merkittävistä työjaon muutoksista sovietaan ylimmän virkamiesjohdon kesken, ja ne huomioidaan tarvittaessa talousarviossa.

Valtaosa läheteistä koskee kiireetöntä hoitoa. Kiireettömien läheteiden aiheellisuuden arvioinnissa käytetään sosiaali- ja terveysministeriön määrittelemiä kiireettömän hoidon kriteereitä. Niitä käytetään sekä hoitoon lähettämisestä että hoitoon ottamisesta päätettäessä.

Vuonna 2018 Helsingin omilta terveysasemilta tehtiin 69 000 lähetettä HUSiin, mikä on 108 lähetettä 1000 asukasta kohti ja 14,9 prosenttia terveysasemien lääkärikäynneistä. Vastaavasti Espoon lääkärikäynneistä 14,2 prosenttia ja Vantaalla 11,5 prosenttia johti läheteeseen. Sairaanhoidopiirien lähetemäärät ovat kasvaneet viime vuosina koko maassa muun muassa väestön ikääntymiseen ja lääketieteellisten hoitojen kehittämiseen liittyen.

Aloitteessa todetaan, että asiakkaita saattaa jäädä HUSin erikoissairaanhoitoon ylimääräiseksi ajaksi Helsingin kaupungin jatkokuntoutuspalveluiden ruuhkautuessa. Näistä epätarkoituksenmukaisesti erikoissairaanhoitoon jääneistä potilaista HUS perii siirtoviivemaksun. Näitä maksuja ei kuitenkaan ole syntynyt Helsingille enää useaan vuoteen, vaan jatkohoito järjestetään viiveettömästi.

Pääkaupunkiseudun kaupunginjohtajat ovat käsitelleet HUSin omistajaohjauksen parantamista ja määrittäneet omistajaohjauksen tavoitteet.

Jäsenkuntien ja HUSin välisen yhteistyön tiivistämisen tavoitteena on

- parantaa HUSin ja jäsenkuntien johdon vuoropuhelua
- lisätä HUSin ja jäsenkuntien välistä yhteistyötä ja tiedonkulkua
- parantaa jäsenkuntien näkemysten huomioon ottamista jo asioiden valmisteluvaiheessa
- vahvistaa kuntien roolia strategisesti merkittävien asioiden (kuten strategisten tavoitteiden ja merkittävien kehittämishankkeiden suunnittelussa ja seurannassa)
- muodostaa foorumit, joilla on mahdollisuus ottaa kantaa asioihin kuntien puolesta
- varmistaa, että strategisesti merkittävien asioiden valmistelussa huomioidaan sekä toiminnallinen että taloudellinen näkemys, ja

- selkeyttää ja systematisoida HUSin ja jäsenkuntien välisiä johdon ja viranhaltijoiden välisiä foorumeja.

Edellä mainittujen tavoitteiden toteutumista tuetaan ja edistetään Helsingissä kehittämissuunnitelmassa ”HUSin ohjauksen ja yhteistyön kehittäminen”. Lisäksi kehitetään palveluintegraatiota perus- ja erityistason välillä. Tavoitteena on Helsingin väestön tarvitseman erikoissairaanhoidon tarpeen ja käytön aiempaa täsmällisempi määrittely talousarvioon.

Vuoden 2019 aikana on tiivistetty vuorovaikutusta sosiaali- ja terveystoimialan ja kaupunginkanslian välillä muun muassa budjettiohjaukseen liittyen. Aikaisempi rahoitusjohdon Hustra-kokous on laajennettu Strategisen tason yhteistyöryhmäksi (HUS Strato), jossa on jäsenenä paitsi HUS-kuntien ja HUSin talousjohto myös kuntien ja HUSin sote-johto toimialan asiantuntemuksen lisäämiseksi.

Strategisen tason yhteistyöryhmä käsittelee strategisia toiminnan ja talouden kysymyksiä, kuten

- pidemmän aikavälin strategiset suuntaviivat huomioiden alueelliset näkökulmat koskien mm. palvelutarvetta, hoitoketjuja ja budjettiraamia
- HUS-tason strateginen järjestämissuunnitelma ja sen yhteensovittaminen talousnäkökulmien kanssa
- strategisten tavoitteiden ja merkittävien kehittämishankkeiden suunnittelu ja seuranta
- toiminnan ja talouden seuranta, ja
- HUS-tason ja jäsenkunta- tai aluetason erikoissairaanhoidon budjet-tiraamien yhteensovittaminen ja talousarvion valmistelu.

Integraation johtamista ei voi erottaa organisaation muusta johtamisesta. Integraation edistämisestä vastaavat Helsingissä sosiaali- ja terveystoimen johto ja vastaavasti HUSin johto.

Myöskään HUS ei pidä tarkoituksenmukaisena sitä, että sote-integraatiokehitystä Helsingin kaupungin organisaatiossa johdettaisiin kahdesta eri yksiköstä samanaikaisesti. HUSin lausunto on liitteenä 2.

Sosiaali- ja terveystoimialan näkemyksen mukaan sosiaali- ja terveydenhuollon integraation tarve on laajasti tunnustettu, ja integraatiota edistäviä toimenpiteitä on tehty ja tullaan tekemään. Lautakunta ei pidä tarkoituksenmukaisena integraatiokehityksen johtamisen eriyttämistä muusta johtamisesta ja hajauttamista sosiaali- ja terveystoimialan ja kaupunginkanslian kesken.

12.02.2020

Ärende/16

Lautakunta kuitenkin edellyttää, että Helsingin kaupunki pyrkii tehostamaan ja uudistamaan nykyisin käytössä olevia yhteistyömuotoja HUS-kuntayhtymän kanssa nykyjärjestelmässä tai mahdollisen Uudenmaan (Helsingin) erillisratkaisun yhteydessä. Tavoitteena Helsingin kaupungin kustantaman sosiaali- ja terveystalveluiden kokonaisuuden joustava yhteensovittaminen sekä kaupunkilaisten palvelujen ja budjet-tivarojen käyttö entistä tarkoituksenmukaisemmin."

Käsittely

03.12.2019 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Asiassa tehtiin seuraava vastaehdotus:

Vastaehdotus 1:

Jäsen Seija Muurinen: Lausunnon loppuun tehdään seuraava lisäys: "Lautakunta kuitenkin edellyttää, että Helsingin kaupunki pyrkii tehostamaan ja uudistamaan nykyisin käytössä olevia yhteistyömuotoja HUS-kuntayhtymän kanssa nykyjärjestelmässä tai mahdollisen Uudenmaan (Helsingin) erillisratkaisun yhteydessä. Tavoitteena Helsingin kaupungin kustantaman sosiaali- ja terveystalveluiden kokonaisuuden joustava yhteensovittaminen sekä kaupunkilaisten palvelujen ja budjet-tivarojen käyttö entistä tarkoituksenmukaisemmin."

Kannattaja: jäsen Sami Heistaro

Sosiaali- ja terveystalvutakunta hyväksyi yksimielisesti ilman äänestystä jäsen Seija Muurisen vastaehdotuksen.

Sosiaali- ja terveystalvutakunta antoi asiasta hyväksytyin vastaehdotuksen osalta esittelijän ehdotuksesta poikkeavan lausunnon.

19.11.2019 Pöydälle

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Jukka Pellinen, hallintoyli lääkäri, puhelin: 310 42305
jukka.pellinen(a)hel.fi